

Мотиви по н.о.х.д. № 616/2021 година

Производството пред Окръжен съд е образувано по внесен от Окръжна прокуратура – Благоевград обвинителен акт за извършено от БР. ЕН. БР. престъпление по чл.123, ал.1 от НК. Според държавното обвинение подсъдимият Б. следва да бъде признат за виновен в това, че на 06.01.2018 год., около 05,30 часа, в местността „Д С“ в П, по маршрут хижа „В“ – връх В, в качеството си на професионален планински водач с професионална квалификация „трета степен за планински водач“, поради немарливо изпълнение на правно регламентирана дейност, представляваща източник на повишена опасност – професионално планинско водене, нарушил чл.30, т.1, б. „д“ и т.2, б. „б“ и „г“ от Наредба №3/07.03.2016 год. за образованието, практическата подготовка и професионалната квалификация, необходими за придобиване на правоспособност за упражняване на професията „планински водач“, издадена от министъра на туризма, обн. в „ДВ“ бр.21/18.03.2016 год., в сила от 19.09.2016 год., а именно:

Чл.30: „Основните дейности, които изпълнява планинският водач са:

1.Подготвителни дейности, които включват:

д) консултиране и подпомагане на туристите при избор и използване на екипировката, както и за различните начини на придвижване в зависимост от ситуацията;

2.Основни дейности:

б) инструктира групата за характерните особености на маршрута и тактиката за провеждането на прехода;

г) води туристите по набелязания маршрут, обезпечавайки сигурността им“ – като не е консултирал и подпомогнал туристите В. Ем. Д. и Ф Л Б. с ЕГН***** при избор и използването на екипировка – каски за главите срещу удари при падане, пикели, които да използват за задържане на терена и „котки“, за да ги обезпечи срещу подхлъзване на залебен терен, не ги инструктирал за различните начини на придвижване в зависимост от ситуацията, отклонили се от набелязания маршрут на около 200 метра от точката на пресичане на лятната и зимната пътеки за връх В, като по този начин причинил смъртта на Ф Л Б. с ЕГН *****.

Участващият по делото прокурор поддържа обвинението по посочената квалификация на НК и след кратък анализ на събраната по делото доказателствена съвкупност намира, че по безспорен начин е установено, че Б. не е изпълнил задълженията си, произтичащи от цитираната наредба, което е в пряка причинно следствена връзка с настъпилата смърт на пострадалия. Употребата на носената от туристите екипировка би могла да предотврати самото падане и настъпилите тежки черепно-мозъчни увреждания, което пък да даде шанс на Б. да оцелее. В подкрепа на изразеното разбиране според прокурора са показанията на множество разпитани свидетели, според които употребата на пълна екипировка по посочения маршрут е задължителна. По

отношение на конкретната наказателна отговорност се предлага съдът да наложи на Б. наказание „лишаване от свобода“ в рамките на 1 /една/ година при превес на смекчаващите отговорността му обстоятелства. Като такива се изтъкват чистото му съдебно Мло, добрите му характеристични данни, бързата реакция след инцидента и продължителните му усилия в опита да укаже помощ на пострадалия, дори при риск за живота му. Липсват пречки ефективното изтърпяване на посоченото наказание „лишаване от свобода“ да бъде отложено за изпитателен срок от 3 /три/ години на основание чл.66, ал.1 от НК. Прокурорът пледира за цялостното уважаване на предявените граждански искиове срещу подсъдимия и възлагане в негова тежест на сторените по делото разноски.

В настоящият наказателен процес се прие за съвместно разглеждане предявените на основание чл.84 и сл. от НПК от Л. П. Б. и Ж. Г. Б. срещу подсъдимия Б. граждански искиове за претърпени от престъплението неимуществени вреди в размер на по 75 000 лв. за всеки от гражданските ищци, ведно със законната лихва върху тях, считано от датата на увреждането до окончателното им изплащане. Посочените лица бяха конституирани на основание чл.76 и сл. от НПК и като частни обвинители.

Повереникът им в пледоарията си поддържа обвинителната теза и се присъединява към искането на прокурора за налагането на справедливо и адекватно на престъпното деяние наказание. Според него подсъдимият Б. е допуснал професионална небрежност като не е изпълнил задълженията си да екипира туристите с необходимата екипировка, което би предпазило Ф Б. от падане или от тежки наранявания. Б. не е извършил адекватна преценка на ситуацията, надценявайки възможностите на пострадалия, като не го е инструктирал да сложи каска, „котки“ на обувките си и да държи в ръка пикел. По този начин е застрашил сигурността им, довело до падането и смъртта на Б.. Груба грешка е допусната от водача и по отношение на подредбата на тримата при прехода, защото е могло Ф Б. да бъде по средата и това да го спаси. По отношение на предявените граждански искиове се претендира уважаването им в пълен размер като се акцентира върху изключително тежката драма за родителите на загиналия млад мъж, който е бил единствен наследник и за двете фамилии.

Защитникът на подсъдимия пледира за пълното му оневиняване като счита, че поведението му не запълва вменения му състав от НК. Многократно се акцентира върху събраните доказателства, писмени и гласни, които установяват, че Б. е изпълнил задълженията си на водач, събирайки информация за възможностите на туристите, давайки им съвети и оказвайки им съдействие за набавяне на необходимата екипировка. Същият е разяснил и на двамата маршрута, по който ще Мт, в кой момент и кога ще ползват носената екипировка. Акцент се поставя върху липсата на задължителни предписания за ползване на каска, „котки“ и пикел в нормативната уредба, както и на опасностите, до които може да се стигне, когато се използват на неподходящ терен. Изтъква се категоричността в становището на двойната

съдебно техническа експертиза, според чийто заключения Б. не е бил задължен да екипира водените от него туристи по конкретния маршрут с посочените каска, „котки“ и пикел, както и опасностите от ползването им от недобре подготвени туристи. Адвокатът оспорва и обвинението за отклоняване от установения зимен маршрут от хижа „В“ към връх В, защото и експертизата е посочила, че конкретна обозначена пътека няма, а движението е по билото до „Д“, след което по него до върха. При тези данни липсва и причинно-следствена връзка между поведението на подсъдимия и смъртта на пострадалия, който се подхлъзнал и паднал. Изтъква се, че при същите условия свидетелката В.Д. е успяла успешно да премине, въпреки, че е физически по-слаба и е носила почти същата по тежест раница като Ф Б.. От правна страна липсва конкретно изискване за използване на каска, „котки“ и пикел от туристите, преМващи по избрания маршрут, поради което и не може да се вмени във вина на Б., че не ги е инструктирал да го направят на този етап от прехода. По тези съображения се иска пълното оправдаване на Б. по повдигнатото му обвинение по чл.123, ал.1 от НК и цялостното отхвърляне на предявените срещу него граждански искиове за неимуществени вреди от престъплението. При условията на алтернативност защитникът предлага, ако подсъдимият бъде признат за виновен, деянието да се преквалифицира по привилегирования състав на чл.123, ал.4 от НК, защото е безспорно, че той е направил всичко възможно да помогне на пострадалия, а гражданските искиове в тази ситуация да бъдат уважени, но в занижен размер.

Подсъдимият Б. поддържа заявеното от защитника му и изразява съжаление за случилото се.

Отчитайки събраните в хода на съдебното следствие доказателства, Окръжният съд намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Подсъдимият БР. ЕН. БР. е роден на .... година в гр. Разлог, където живее и понастоящем. Б. не е семеен, неосъждан е и има завършено средно образование. През 2016 година преМл курс за обучение на планински водачи, организиран от „Асоциация планини и хора“ и придобил професионална квалификация от трета степен за планински водач. Редът и условията за това са уредени в Наредба №3/07.03.2016 год. за образованието, практическата подготовка и професионалната квалификация, необходими за придобиване на правоспособност за упражняване на професията „планински водач“, издадена от министъра на туризма и обнародвана в „ДВ“ бр.21/18.03.2016 год., в сила от 19.09.2016 год.

Свидетелят Х.Т. в качеството си на управител на фирма „И“ ООД със седалище в гр. Смолян се занимавал с организирането на планински преходи, включително и при зимни условия. Той се познавал с подсъдимия Б., на който изпращал клиенти за преходи в П.

Свидетелката В.Д. и пострадалият Ф Б. били близки приятели и заедно ходели на преходи в планините. През зимата също извършвали преходи, но

поради липсата на достатъчно опит ползвали услугите на планински водачи. В края на 2017 година решили да направят зимен преход през връх В и проверявайки в интернет различни оферти, В.Д. попаднала на предложение на „И“ ООД за планински преход по маршрут връх В, заслон „К“ и заслон „К“. Офертата попаднала на Д. и след като получила съгласието на Б., се свързала по телефона с представител на фирмата, който и дал телефона на Б.. Свидетелката се свързала с него и му разказала какви преходи са правили в планините с Ф, включително и изкачване на връх Глосглокнер в Австрия по алпийски ледник. Посочила, че имат подходящи зимни обувки и „котки“, които описала на Б.. Той подробно обсъдил необходимата им екипировка за зимен преход, която обяснил, че могат да си закупят или наемат, включително и от него. Във връзка с всичко, което трябвало да си осигурят за прехода, Д. и Б. говорили няколкократно по телефона, включително си разменили и имейли. Уточнили се, че след като пристигнат на място, ще наемат от подсъдимия нужните им каски, пикели и седалки, а спални чували си закупили преди това. Непосредствено преди датата на организирания преход на 06.01.2018 година те отново комуникирали, за да се уточнят дали условията в планината са подходящи. Договореният маршрут почвал от хижа „В“, Мвал през т.нар. Д до връх В, слизание от него и изкачване на връх Кутела, премиване през „К“, спане на заслона и връщане през К до Б и от там до Банско. Уговорката била прехода да се извърши на посочената дата, ако метеорологичните условия позволяват. Тъй като времето позволявало прехода да се осъществи, Д. и Б. на 05.01.2018 год. пристигнали в Разлог пред дома на подсъдимия, откъдето потеглили заедно за хижа „В“. Преди това Б. прегледал раниците с багажа на двамата туристи и по негово настояване много ненужни вещи се извадили, за да се облекчи носенето им. Тъй като те си имали „котки“, необходимите им каски, седалки и пикели наели от него. С лек автомобил пристигнали до Б, след което пеша поели към хижата. Движели се със сравнително добро темпо и по пътя отново обсъдили необходимата им екипировка за следващия ден, начина и на използване и досегашния им опит, както и предстоящия маршрут. Споделената информация и начина на придвижване на Д. и Б. навели Б. на извода, че имат известен опит в планината и са подготвени за предстоящото изкачване. Към 20.00 часа пристигнали на хижа „В“ и веднага си легнали, защото трябвало да стават рано. Станали към 3.30 часа на 06.01.2018 година, подготвили се и към 04.00 часа тръгнали. Придвижвали се на няколко метра разстояние един от друг като Б. водел групата, след него - В.Д., а последен се движел Ф Б.. Преди това подсъдимият обяснил на двамата туристи, че първоначално няма да ползват алпийска екипировка, защото маршрутът е безснежен. Поставили само седалките, защото екипирането с тях по време на прехода можело да създаде проблеми. Каските, пикелите и „котките“ трябвало да ползват на по-късен етап, според условията на маршрута, а след качването им на Д задължително следвало да се екипират изцяло, включително и да се вържат с обезопасително въже. Маршрута, по който се придвижвали, не е маркиран

или отбелязан по друг начин като за улеснение туристите през зимата се придвижвали по билото, където по принцип имало най-малко сняг. В посочения ден по билото почти нямало сняг. Движели се по трева, появявали се и отделни снежни петна. Когато стигнали до поле с по-твърд сняг, Б. извадил пикела и започнал с него да прави стъпки, за да улесни преминаването им. Д. успяла да мине само няколко стъпки от издълбаните, а Ф още не бил стигнал до тях, когато свидетелката чула падането му. Обърнала се и видяла, че се плъзга по очи към терена, след което изчезнал от полезрението ѝ. Тялото на пострадалия се хлъзнало до широк улей, в чието начало имало отвесни скали с височина от около 50 метра. При падането си от тази височина Ф Б. получил несъвместими с живота наранявания и починал. Тялото му се хлъзнало в един от улеите, докато спряло. Подсъдимият веднага инструктирал Д. да си сложи „котките“ и да се опита да се върне по обратния път, а той самият се насочил към пострадалия. След като стигнал до Б. започнал веднага да му прави „ресусцитация“ /обдишване и сърдечен масаж/, но установил, че няма пулс и не дава признаци на живот. Малко след групата на Б. по същия маршрут се движели заедно и свидетелите А.Ч., И.М. и М.Б.. Те чули шума от падането на Б. и Ч се насочил бързо към тях, за да помогне. Подсъдимият му извикал да сигнализира ПСС, както и да помогне на Д. да слезе. След като разбрал, че тя е лекар по професия, той я придружил до тялото на пострадалия, където продължили да му оказват първа помощ, но безрезултатно. Преди това Ч. позвънил на тел.112, които го препратили към ПСС, на която се обадил и известил за станалото.

ПСС – Банско веднага се организирани и на място пристигнали спасители, сред които И.В. и А.У., които отишли до тялото на пострадалия и го свалили до пътя. Двамата се придвижили не по маршрута, ползван от туристите за зимен преход до връх В, а по улея, където се намирало тялото на пострадалия.

В хода на досъдебното производство е била назначена съдебномедицинска експертиза на труп, изпълнена от съдебния лекар д-р Я.З.. Според заключението на съдебния лекар, проведената аутопсия е установила тежка черепно-мозъчна травма с гръдна травма и счупване на шиен прешлен в следствие падане от високо – две големи рани по лявата слепоочна кост и предна част на теменната област, подлежащо импресионно фрагментно счупване на костите от черепния покрив в ляво, с линия на счупване по средна черепна ямка на черепната основа в ляво, травматичен кръвоизлив на меки мозъчни обвивки, размачкване и контузия на мозъка предимно в ляво и по мозъчната основа /от типа на контра-куп/, охлузвания и кръвонасядания по гърба на носа и по изпъкналите части на лицето, рана по външния очен ръб в дясно, счупване на тялото на трети шиен прешлен с кръвонасядане на обвивката на гръбначния мозък в този участък, счупване на три ребра по подлопатъчна кост и на пет ребра по задномишничната им линия в ляво, три разкъсвания с обширна околна контузия по ребрена повърхност в горна част на левия бял дроб /от костни фрагменти на счупени ребра/, излив

на около 80 мл. кръв в лявата гръдна кухина /хемоторакс/, разкъсване по горна повърхност на далака, излив на около 70 мл. кръв в коремната кухина /хемоперитонеум/, множество охлузвания по-дълбоки и по-повърхностни по раменете, гърдите, гърба, корема, горни крайници и други, анемия на вътрешни органи.

Смъртта на пострадалия се дължи на остра недостатъчност на мозъчните функции като следствие от описаната и несъвместима с живота черепно-мозъчна травма. Вещото лице е уточнило, че в човешкия мозък се намират жизнено важни центрове като дихателен и сърдечно-съдов, като получената контузия ги е увредила. Смъртта е настъпила много бързо и е била неизбежна, предвид тежестта и необратимостта на мозъчните увреждания, съчетано със счупване на шиен прешлен, гръдна и коремна травми. Освен това установените увреждания отговарят да са получени при падане от известна височина като основният контактен удар с повърхността е бил върху главата отпред и в ляво, съчетано с падане на лявата страна и плъзгане върху терена. Описаните травматични увреждания се дължат на удар върху твърди, тъпи и ръбести предмети, какъвто е терена на мястото, където пострадалият е паднал. Не са установени наранявания, които да не могат да се обяснят с посочения механизъм на падане.

В рамките на съдебното следствие беше поставена допълнителна задача по СМЕ, свързана с действията на подсъдимия по оказване на помощ на пострадалия и ролята на предпазна каска за вида и тежестта на причинените на Б. наранявания. По първия въпрос съдебният лекар е посочил, че действията на Б. в създадената ситуация са били оправдани и адекватни от медицинска гледна точка. Относно използването на предпазна каска, предвид характеристиките на мястото на инцидента и височината на падане, поради голямата сила на удар/ите/ би се намалила тежестта на черепно-мозъчната травма, но не биха се променили вида и тежестта на останалите увреждания като гръбначно-мозъчната, гръдната и коремни травми, които също могат да доведат до смърт. Експертът в обобщение е приел, че при това падане, с този характер на терена и конкретните увреждания, каската би предотвратила наличието на открита черепно-мозъчна травма, но не би я избегнала напълно, както не могат да се избегнат и останалите травми, които комплексно също биха довели до смърт на пострадалия, възможно и не толкова бързо.

Разследващият орган в досъдебното производство е назначил и съдебно техническа експертиза, изпълнена от вещите лица Р.С. и О.Ч.. В отговор на поставените им въпроси експертите са отговорили, че съобразно нормативните изисквания /цитираната по-горе наредба №3 от 07.03.2016 год./ предоставената от „И“ ООД и Б.Б. услуга представлява професионално планинско водене, при което фирмата /или водача/ предварително обявяват избрания маршрут, а евентуалните клиенти се записват за него, съобразявайки се с особеностите на прехода и подготовката си. Вещите лица категорично са приели, че избраният от подсъдимия маршрут за придвижване е обичайния начин за излизане до Д през зимата, предвид повишената лавинна опасност,

който всички туристи използват и трасето по него не е маркирано или категоризирано, и не представлява особена трудност. В този смисъл за премването му не се изискват специална техника и съоръжения. Затова и избраната от Б. тактика за провеждане на прехода е била правилна. В момента на инцидента участниците в прехода не са ползвали „котки“ и ледокоп /пикел/, но не бива да се игнорира изискването за специална подготовка за боравене с тях, както и обстоятелството, че туристката В.Д. е премла безпроблемно същия маршрут. Експертите не могат да отговорят категорично защо планинският водач е напуснал идеалния „ръб“ и е избрал да пресекат снежното поле, предполагайки, че в тъмното движението по сняг е значително по-лесно, отколкото по камъни.

На същите експерти са поставени и допълнителни задачи в хода на разследването, отговорите по които са предложени в заключението по допълнителната техническа експертиза. Според тях няма нарушени никакви изисквания от страна на подсъдимия с отклоняването му от т.нар. „идеален ръб“ на склона, по който традиционно се стига до Д. Движението до връх В през зимата се осъществява по края на обособен улей, който не е маркиран и не представлява строго определено трасе за придвижване. Туристите или водачът преценяват откъде да Мт съобразно конкретните условия. В разглежданият случай вещите лица не приемат, че промяната на обичайния път на движение е усложнила обстановката, защото придвижването по сняг в тъмното е далеч по-лесно от движението по нестабилни камъни. Факта, че водачът и Д. са премли въпросния участък, без да използват специални съоръжения, показва, че не е бил заледен и премването му не е било особено трудно и опасно. А и според вещите лица няма нормативен или поднормативен акт, който да конкретизира маршрута до връх В с подробности, а се касае за немаркирана пътека. Освен това те са категорични, че няма нормативно изискване, което да сочи каква точно и при какви обстоятелства екипировка да се използва. В статута на международната организация на планинските водачи /UIMLA/ е изрично посочено, че при аварийна ситуация с цел осигуряване на безопасност и извеждане на групата на безопасно място, е допустимо планинският водач да ползва алпийски съоръжения.

Възприетата от настоящата съдебна инстанция фактическа обстановка намира своето доказателствено потвърждение от събраните в хода на съдебното производство писмени и гласни доказателства, и заключенията по изпълнените експертизи.

В разглежданият казус събраните гласни доказателства могат да бъдат разделени на няколко групи, в зависимост от значението им за установяването на интересуващите наказателния процес факти. Най-съществени от доказателствена гледна точка са показанията на свидетелката В.Д., която е единственият пряк очевидец, освен подсъдимия, на случилото се. От нейният разказ се установява, че от момента на свързването си по телефона с Б., до момента на осъществяване на прехода, тя и Ф. Б. са

консултирани и инструктирани по всички въпроси, които го касаят. Подсъдимият е установил техния опит в зимни преходи, познанията им за използване на задължителната при тези условия екипировка, нейното наличие и качество, като ги е подпомогнал да закупят, съответно да вземат под наем, всичко, което им е необходимо. След пристигането им на място и преди качването им до хижа „В“ той не само проверил и докомплектувал нужната им екипировка, но ги убедил да отстранят ненужните им вещи от багажа, за да облекчат носенето му. С тях той уточнил и маршрута, по който трябвало да се движат, подредбата им по време на прехода, как ще почиват или ще се преобличат, както и как, и кога ще ползват съответната екипировка. С оглед липсата на сняг по първата част от маршрута, той им обяснил, че не се налагало да слагат „котки“ на обувките си и да държат пикел, както и да са с каска на главите си. Идеята била с пълната екипировка /вкл. каски, „котки“ и пикел/ да се съоръжат, когато стигнат до Д. Преди това използването и трябвало да стане при необходимост. Според свидетелката в нито един момент по време на прехода тя и Ф не са се оплакали, че има опасност или пък са се подхлъзвали. По думите ѝ самият терен не е бил снежен и не е създавал трудности при придвижването им. Д. освен това е категорична, че „не сме се отклонявали от маршрута, няма пътека или алея, по която до вървиш“. Единствено са заобиколили по думите и „една скална гърбица“. Посочената свидетелка не е заинтересована да прикрива подсъдимия, тъй като е била близка с пострадалия Б., а и значителна част от разказаното от нея се потвърждава и в показанията на останалите свидетели. По тази причина показанията и се кредитират от съда, независимо от опита на свидетеля К.Е. да я дискредитира като жена, която след време /след инцидента/ е имала интимни отношения с подсъдимия. Относно посоченият свидетел се наблюдава тенденция в показанията си да zlepоставя по всякакъв начин Б., което може да бъде обяснено с влошените им лични отношения, потвърдено и от него самия при разпита му.

Заявеното от свидетелката Д. се подкрепя в съответната му част от показанията на св. Х.Т.. В качеството си на управител на фирма „И“ ООД той е потвърдил, че в обява на дружеството към потенциални клиенти са описали маршрута през връх В, а след това са препратили Д. към Б. за повече подробности. В този смисъл по никакъв начин не може да се приеме, че маршрутът не е бил обявен на туристите и в частност на пострадалия, още повече, че съобразно него желаещите преценявали избора си, изхождайки от възможностите си. Самият Т. като опитен планинар и планински водач е категоричен, че „няма точен регламент за използването на „котки“. При тревни участъци, такива с мек сняг и скали, използването им може да създаде повече проблеми, отколкото да помогне на придвижващия се. Смята, че използването на екипировката трябва да бъде съобразено с конкретните условия по маршрута, което се решава от водача на групата.

Разказаното от посочените двама свидетели е еднопосочно и с обясненията на самия подсъдим. Вярно е, че последните освен

доказателствено средство са и способ за защита, поради което за тяхната достоверност и съответно значение следва да се съди при съпоставката им с останалия доказателствен материал. Б. е категоричен, че не само е инструктирал двамата туристи за всичко, което им е необходимо за зимен преход, но е подпомогнал и екипирането им. В подкрепа на твърденията му са не само тези на Д., но и на други свидетели, които са посочили, че те са разполагали с нужното им за зимен преход. С двамата туристи Б. е обсъдил и маршрута, начина им на придвижване и необходимия им багаж, помагайки им да отстранят всички ненужни за това мероприятие вещи. В подкрепа на думите му е и факта на ранното ставане и тръгване по набелязания маршрут, за да имат достатъчно време да го преминат. Освен това маршрутът е бил обявен от фирмата на Т. и в този смисъл Д. и Б., които са го избрали, са имали пълна яснота какво им предстои да направят, особено като се има пред вид и предходния им опит в зимни планински преходи. Според Б. те не са се отклонили от заявения маршрут и непосредствено преди инцидента, когато в един момент тръгнали надясно, за да заобиколят почти вертикален скален масив. По този начин се парирала опасността някой от туристите да падне, поради значителната тежест на носените раници. А и т.нар. от държавното обвинение „отклонение от маршрута“ според подсъдимия е само от около 20-30 метра от билото, което следвали. Съпоставено с липсата на строго определен маршрут за зимно придвижване в посока към връх В, може да се заключи, че изтъкнатото от подсъдимия отговаря на обективната истина и в този смисъл липсват пречки съдът да гради изводите си и въз основа на неговите обяснения. Не бива да се игнорира и безспорно установения факт на разменени имейли между подсъдимия и св. Д., които потвърждават думите и на двамата за водените предварителни разговори и подготовката за предстоящия зимен преход.

Съществени различия със заявеното от посочените по-горе свидетели не се установява и в показанията на движещите се след групата на подсъдимия А.Ч., И.М. и М.Б.. Посочените трима свидетели като любители планинари се движели на няколко стотин метра след Б. и чули виковете при падането на Б.. Според Ч. условията за преход са били перфектни. Движението е ставало по смесен по думите му терен – оголен и на места с твърд сняг. Според него реално отклонение от зимния маршрут към връх В на групата на подсъдимия не е имало. В друга посока за това обстоятелство са твърденията на М., който е посочил, че групата преди тях е била много встрани от маршрута. Той обаче не е уточнил какво разбира под това, подчертавайки, че според него е „забранено да се подсича терена под Д.С.“. Третият от посочените свидетели от своя страна е посочил, че както групата на Б., така и те се движели по маршрута, представляващ „изявен скален алпийски гребен“. Като се вземе пред вид, че според болшинството от разпитаните свидетели, а и според заключенията по СТЕ, липсва обозначен или маркиран по някакъв начин зимен маршрут, задължителен за следване при зимни условия, съдът приема, че заявеното от М. в тази връзка е персонална оценка, дължаща се на неговия

личен опит. По този начин съдът възприема и твърденията на тримата свидетели, че по маршрута е следвало всички да се движат оборудвани с „котки“ и пикел, защото не само липсва такова нормативно изискване, но и има значително разМване в оценката на планинари за тяхното използване в началния етап на конкретния преход. Не бива да се игнорира и безспорният факт, че Ч., М. и Б. са любители планинари и в този смисъл пълното използване на цялата зимна екипировка от тях самите е разбираемо като своеобразно подsigуряване, още повече, че за последния това е било и първото зимно преМване.

За липсата на уеднаквени стандарти сред планинарите относно ползването на зимна екипировка по конкретния маршрут може да се съди и по показанията на свидетелката В Д.. Групата и се движела по-късно същия ден по маршрута към връх В, когато видели падналия в улея човек и се върнали обратно. Д. е посочила, че често ходи в планината, включително и при зимни условия, а за конкретният преход зимната и екипировка се намирала в раницата. Само двама от групата от 7-8 човека са били с „котки“, защото имали намерение по-бързо да се придвижват. Д. е посочила, че където са видели пострадалия е трябвало и те да Мт, което е още едно потвърждение, че подсъдимият не се е отклонил от т.нар. зимен маршрут за връх В. Свидетелката е само позната на Б. и липсват основания за подлагане под съмнение на заявеното от нея.

С още по-голяма сила следва да се даде вяра на заявеното от свидетелите И.В. и А.У.. Двамата са планински спасители от ПСС – Банско и на практика първи са пристигнали до тялото на починалия Б., което свалили до града. В. е категоричен, че няма отклонение от обичайния маршрут на туристите към върха при зимни условия. Освен това при изкачването до тялото на пострадалия, той не е използвал специална екипировка /“котки“ и пикел/. Уточнил е, че те не са се движили по туристическия маршрут, а в непосредствена близост до улея, където се намирало тялото на пострадалия, с повече сняг и в този смисъл е било по-логично да ползва такава екипировка. У., който е потвърдил думите му за следвания от тях маршрут е посочил, че по негова преценка е препоръчително туристите да използват „котки“ при катеренето си по зимната планина. Известното противоречие относно използването на зимна екипировка отново подчертава липсата на ясни стандарти в тази посока, което означава, че подсъдимият е бил в правото си да преценява всички особености на конкретния маршрут и на тази плоскост да взема решения за употребата на едни или други помощни средства за придвижване в планината. Само за яснота следва се отбележи, че показанията на началника на ПСС – Банско Р.Б., който е координирал спасителната операция, не са от съществено значение за изясняване на възприетата фактическа обстановка, защото той не се е качвал до мястото на инцидента.

Последната група свидетели в лицето на Ив. Т., И.Д. и К.Е. само затвърждава извода на съда за липса на ясни стандарти при използване на зимна екипировка по маршрута към връх В. И тримата не са присъствали или

пък съответно били наблизно в деня на произшествието, поради което и изразеното от тях е собствената им оценка за събитието, в зависимост от отношението им към подсъдимия. Като добър познат на Б. св. Т. е посочил, че по същият маршрут, само 2-3 дни по-рано, е преМл, без да ползва „котки“ и пикел. И според него използването на пълната зимна екипировка е трябвало да стане при излизането му на Д, каквато е позицията на подсъдимия. Освен това, според Т., по-добрият път за преМване е избраният от подсъдимия с леко отклонение надясно, въпреки, че на практика поради липса на обозначена пътека може по думите му „отвсякъде да се мине“. Сходни са показанията и на св. И.Д.. Като любител планинар той често е извършвал зимни преходи, включително и по маршрута към връх В. Една седмица след инцидента е завел полицаи от РУ – Банско до мястото на инцидента, уточнявайки, че никой от тях не е ползвал зимна екипировка, включително каска, „котки“ и пикел. В четените му показания от ДП същият свидетел е заявил, че е задължително по маршрута да използват каска, „котки“ и пикел, както и че е видял следи, които се отклоняват от ръба. Последното може да бъде обяснено с разисквания по-горе избор на подсъдимия да заобиколят вертикалното скално образование пред тях, за да не падне някои от групата под тежестта на носената раница. А по отношение на използването на зимна екипировка, при разпита му пред съда, Д. уточни, че се е случвало в началото на прехода да сложат „котки“ и после да ги махнат, защото им пречели. Изхождайки от близките му отношения с К.Е., съдът приема, че при първоначалните си показания е посочил задължителното използване на зимна екипировка, което е следвало да zlepостави подсъдимия за направения от него избор. За по-убедителни и достоверни съдът приема обаче думите му в хода на съдебното следствие, особено съпоставени със заявеното изкачване без екипировка, заедно с полицейски служители, по същия маршрут. Приоритет на заявеното от него в ДП не следва да се дава, защото не се касае за възпроизвеждане на факти, които са по-близко във времето, а за собствена оценка на случилото се. Като оценка на личността на подсъдимия, силно повлияна от негативните отношения помежду им, съдът възприема и показанията на К.Е.. Очевиден беше стремежът на свидетеля да го zlepостави, включително и с опита му да коментира интимния му живот. Изхождайки от това съдът не кредитира изцяло показанията му, които се разМват и със заявеното от неговия приятел И.Д..

В отделна група могат да бъдат обособени показанията на свидетелите М.Ц. и С.Ц.. И двете разкриват за съществуващите отношения на обич и разбирателство между починалия Ф.Б. и родителите му, както и огромната болка, която те са изпитали след смъртта му и която продължават да изпитват и понастоящем.

В подкрепа на възприетата фактическа обстановка са и заключенията по основната и допълнителна СМЕ, надлежно приобщени към доказателствения материал в хода на проведеното съдебно следствие, които първата съдебна инстанция изцяло кредитира.

От съдебно-медицинската експертиза на пострадалия, изпълнена от д-р З., се установяват броя и вида на причинените му наранявания, механизма на тяхното причиняване и причините за настъпилата смърт. Вещото лице е потвърдило, че смъртта е настъпила много бързо и в конкретният случай е била неизбежна, поради получените множество травми – черепно-мозъчна, гръдна и коремна. В същата посока са и възприятията на самия подсъдим и свидетелите Д. и Ч., които непосредствено след инцидента отишли до тялото на Б. и се опитали да му окажат първа помощ, въпреки липсата на жизнени показатели.

От заключението по допълнителната задача към СМЕ безспорно може да се направи извод, че носенето на каска от Ф Б. не би довело до запазване на живота му. Предвид височината, от която е паднал и вида на терена, каската би могла да го предпази само от откритата черепно-мозъчна травма, но не би предотвратила тежестта на останалите увреждания / гръбначно-мозъчната, гръдната и коремни травми/, които в съвкупност също могат да доведат до смърт. Единствената корекция на експерта е, че в такава ситуация е възможно смъртта да не настъпи толкова бързо. В съдебно заседание д-р З. е уточнил, че при подобно падане, включително и с каска, не може да се избегне контузия на мозъка от типа контраудар, която заедно с останалите наранявания са достатъчни за настъпване на смъртта.

Настоящият съдебен състав изцяло кредитира и основното и допълнително заключение по СТЕ. Според двамата експерти предоставената от „И“ ООД и Б.Б. услуга представлява професионално планинско водене, при което фирмата /или водача/ предварително обявяват избрания маршрут, а евентуалните клиенти се записват за него, съобразявайки се с особеностите на прехода и подготовката си. Според тях избраните от подсъдимия маршрут и тактика за придвижване са обичайните при зимното изкачване към връх В, без в началния му етап да са необходими или нормативно изискуеми никаква специална техника или съоръжения. Освен това с цитираната наредба №3 от 07.03.2016 год. не се поставят ясни и категорични изисквания за следването на определено трасе или използването на специални съоръжения като каски, пикел и „котки“ при изкачването на връх В. Липсва и отклонение от маршрута за изкачване, който традиционно Мва по ръба на склона, докато се стигне до Д. Отклонението от т.нар. „идеален ръб“ на билото не представлява нарушение на нормативни или пък никакви други изисквания, защото в правото на планинския водач е да избере по-лека маршрут за придвижване, което той е сторил. Следва да се отчете, че според експертите движението по снега може да бъде значително по-леко, в сравнение с движението по камъни. В потвърждение на оценката си те сочат, че В.Д. безпроблемно е преМла същия маршрут и в този смисъл не е била налице усложнена обстановка, изискваща от водача никакви допълнителни действия като даването на указания за поставяне на „котки“ и съоръжаването с пикел.

В подкрепа на приетото за установено са и събраните в досъдебното производство и в хода на съдебното следствие писмени доказателства. Видно

от свидетелството за съдимост на Б.Б. е, че към датата на деянието е бил неосъждан. От представеното свидетелство за професионална квалификация и писмото към него от Асоциацията на планинските водачи в България /том2, стр.78 и сл./ се установява, че Б. е придобил трета степен като „Планински водач“ и съответно е бил регистриран като такъв в Националния туристически регистър на Министерството на туризма, което е задължително условие за упражняване на тази професия съгласно чл.136 от Закона за туризма /“ДВ“ бр.30 от 2013 год./. За значението на разменените между Б. и св. Д. имейли се коментира по-горе.

Годни от доказателствена гледна точка са и протоколите за оглед на местопроизшествието от 14.11.2018 год. и за изготвяне на веществени доказателствени средства от 30.07.2018 год. Посочените протоколи съдържат изискуемите се по закон реквизити, изготвени са по реда на НПК и установяват с обвързваща сила отразеното в тях.

От декларацията на подсъдимия за семейно и материално положение може да се заключи, че той е несемеен и не притежава движимо или недвижимо имущество, а доходите му възлизат на 7 500 лева годишно.

На база на така възприетата фактическа обстановка съдът прави следните правни изводи:

Безспорно е, че разпоредбата на чл.123 от НК представлява бланкетна норма, ангажираща наказателната отговорност на дееца за престъпление, извършено при професионална непредпазливост, чието конкретно съдържание следва да бъде запълнено със съответните правила от друг нормативен или поднормативен акт. В този смисъл субект на това престъпление могат да бъдат само лица, упражняващи правно регламентирана дейност, представляваща източник на повишена опасност. Съгласно константната съдебна практика за осъществяването на такава дейност се изискват специални знания или опитност по силата на нормативен или поднормативен акт. В конкретният казус съответните изисквания към субекта се определят от посочената наредба №3 от 07.03.2016 год. Нарушаването им поради естеството на разглежданата дейност е в състояние да създаде опасност за живота и здравето на туристите. Конкретното обвинение срещу Б., поддържано от Окръжна прокуратура – Благоевград, е за немарливо изпълнение на правилата по чл.30, т.1, б.„д“ и т.2, б. „б“ и „г“ от наредбата. Първото от посочените изисквания задължава професионалния планински водач /в случая трета степен/ да „консултира и подпомага туристите при избор и използване на екипировката, както и за различните начини на придвижване в зависимост от ситуацията“. От събраната доказателствената съвкупност безспорно се установява, че Б. изцяло и в пълнота е изпълнил това свое задължение. Той е консултирал Д. и Б. за необходимата им екипировка, съдействал е за набавянето ѝ, обяснил е използването ѝ, включително и от кой момент, изхождайки от опита си, естеството на отделните участъци от маршрута и физическата подготовка на

клиентите си, за която не само се осведомил, но и лично наблюдавал до изкачването им до хижа „В“ в деня преди инкриминираната дата. Липсва каквото и да било основание, обективно установено, което да води до противния извод, поддържан от държавното обвинение, че той не е изпълнил това си правно регламентирано задължение.

Второто, вменено му нарушение по наредбата, изисква от него „да инструктира групата за характерните особености на маршрута и тактиката за провеждането на прехода“. Отново безспорно е установено, че той е изпълнил съвестно и това си задължение. С двамата туристи предварително и в деня преди прехода е обсъдил маршрута, който трябвало да следват /обявен предварително и в офертата на „И“ ООД/, особеностите му и моментите, когато е следвало да използват носеното специално оборудване, спиранията и почивките по време на прехода, съобразени с желанията им и необходимостта да си почиват. Отново може да се заключи, че не са установени по обективен ред данни, свързани с неизпълнение и на това задължение от страна на подсъдимия.

Третото и последно нормативно нарушение според прокурора е свързано с неизпълнение на задължението на водача да „води туристите по набелязания маршрут, обезпечавайки сигурността им“. Обвинението е, че той се отклонил от предварително набелязания и одобрен маршрут на около 200 метра. При направения по-горе анализ на доказателствата, съдът категорично се убеди, че такова отклонение от маршрута на практика не е имало. Обстоятелството, че няма ясно маркирана пътека /път/ за придвижване към връх В при зимни условия, както и че Б. е следвал традиционно предпочитания начин за придвижване по билото до Д, са посочени от множество свидетели и най-вече в заключението по СТЕ /основно и допълнително/. Заобикалянето на вертикален скален масив е било продиктувано от избора на по-лесен участък за придвижване и именно с оглед безопасността на туристите. Липсата на ясни и категорични изисквания в цитираната наредба към маршрута към връх В, при зимни условия, изключват възможността Б. да бъде упрекнат в конкретно неизпълнение на задължително правило за поведение.

За настоящият съдебен състав на първоинстанционния съд е очевидно, че от обективна, а и от субективна страна, поведението на Б. не може да бъде подведено под нормата на чл.123, ал.1 от НК. По възприетата логика липсва и причинно следствена връзка между поведението му и причинения престъпен резултат, който може да бъде обяснен като нелеп трагичен инцидент, свързан само и единствено с някакви действия от пострадалия, които е невъзможно да бъдат точно установени. Затова и отчитайки установеното по делото, БлОС намира, че Б.Б. следва да бъде изцяло оправдан по повдигнатото му обвинение по чл.123, ал.1 от НК, според което на 06.01.2018 год., около 05,30 часа, в местността „Д С“ в П, по маршрут хижа „В“ – връх В, в качеството си на професионален планински водач с професионална квалификация „трета степен за планински водач“, поради немарливо изпълнение на правно

регламентирана дейност, представляваща източник на повишена опасност – професионално планинско водене, нарушил чл.30, т.1, б. „д“ и т.2, б. „б“ и „г“ от Наредба №3/07.03.2016 год. за образованието, практическата подготовка и професионалната квалификация, необходими за придобиване на правоспособност за упражняване на професията „планински водач“, издадена от министъра на туризма, обн. в „ДВ“ бр.21/18.03.2016 год., в сила от 19.09.2016 год., а именно:

Чл.30: „Основните дейности, които изпълнява планинският водач са:

1.Подготвителни дейности, които включват:

д) консултиране и подпомагане на туристите при избор и използване на екипировката, както и за различните начини на придвижване в зависимост от ситуацията;

2.Основни дейности:

б) инструктира групата за характерните особености на маршрута и тактиката за провеждането на прехода;

г) води туристите по набелязания маршрут, обезпечавайки сигурността им – като не е консултирал и подпомогнал туристите В. Ем. Д. и Ф Л Б. с ЕГН***** при избор и използването на екипировка – каски за главите срещу удари при падане, пикели, които да използват за задържане на терена и „котки“, за да ги обезпечи срещу подхлъзване на заледен терен, не ги инструктирал за различните начини на придвижване в зависимост от ситуацията, отклонили се от набелязания маршрут на около 200 метра от точката на пресичане на лятната и зимната пътеки за връх В, като по този начин причинил смъртта на Ф Л Б. с ЕГН *****.

Окръжният съд намира, че липсват основания за ангажиране на наказателната отговорност на Б. и по по-леко наказуемия състав на престъпление по чл.122, ал.1 от НК. Убийството при т.нар. обикновена непредпазливост изисква от обективна страна действие или бездействие на субекта, от които пряко и непосредствено да е последвала смъртта на пострадалия. От субективна страна поведението на дееца може да бъде било при условията на небрежност, било при самонадеяност. Както се изтъкна и по-горе, нито действията на Б., нито бездействието му е довело до причиняване на смъртта на Б.. Подсъдимият съвестно е изпълнил изискуемите се от него задължения на водач и падането на пострадалия не се намира в причинно следствена връзка с негови действия или бездействия. Липсата на ясни и единни стандарти за използването на алпийска екипировка при зимното изкачване на връх В не може да ангажира наказателната отговорност на Б., който съвестно е направил всичко, което конкретната ситуация е изисквала от него. Не е налице и отклонение от някакъв предварително определен маршрут, което да е причината за падането на Б., както се изтъкна по-горе.

Що се касае до предявените срещу подсъдимия граждански иски за

неимуществени вреди от престъплението, съдът съобрази следното:

В наказателния процес предявеният граждански иск е акцесорен и уважаването му е в зависимост от признаването на подсъдимия за виновен по повдигнатото му обвинение. Единственото изключение се отнася за случаите, по които подсъдимият бъде признат за невиновен, но въпреки това му се вмени задължението да поправи виновно причинените в резултат на деликт вреди. След като в разглежданият казус не се установи, че подсъдимият е виновен за вмененото му престъпление, а се отхвърли и възможността да носи отговорност за убийство при т.нар. обикновена непредпазливост, предявените от гражданските ищци искове, ведно със законната лихва върху тях, се явяват неоснователни. Въпреки безспорните страдания, които Ж.Б. и Л.Б. са претърпели от загубата на единствения си син, претенциите им биха били основателни при виновно поведение от страна на подсъдимия. След като такова не се установи, е недопустимо в негова тежест да бъдат възложени претендираните обезщетения. По тези съображения исковете им за неимуществени вреди от престъплението, ведно със законната лихва върху тях, бяха отхвърлени от съда като неоснователни.

Последица от оправдаването на подсъдимия Б. съгласно чл.190 от НПК е оставането в тежест на държавата на сторените по делото разноски. По аргумент за противното от чл.189, ал.3 от НПК като неоснователни следва да се отхвърлят и претенциите на гражданските ищци и частни обвинители за заплащане от страна на подсъдимия на сторените от тях разноски в хода на делото.

По изложените съображения съдът постанови присъдата си.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: